

sónél mi sokkal sikerültebbnek tartjuk a régi fordítást, mely zsolttáros könyveinkbe fel van véve. Nézetünk szerint szerző nem váltotta be egészen, a mit előszavában ígért, hogy semmi szépet ki nem hagy, mert már az elsőnél is az eredeti szöveg tartalmából sok hiányzik. Nagy hátrányára van egy-egy éneknek a sok erőltetett és csinált szó, milyenek „gabna szóratán“, „zöld pástokon“, „mindegyre éledő virági ép-üden fakadnak.“ Ennél még nagyobb hibája az, hogy ארני יהוה, כשיח, יהוה szavakat több helyen „Krisztus“-nak fordította, mivel ez egy oly történelmi személyhez csatolt név, a kiről a zsolttár-író eo ipso nem beszélhetett. Zavaró az is, hogy יהוה-t néhol Jahveh, több helyen pedig Jehovahnak fordítja, a mely cserét még más tulajdonnevekkel is megtesz. Előttünk teljesen megfoghatatlan, hogy mi volt a fordító célja az ajánlás eme szavaival: A testté lett igének, Dávid fiának, Jézus Krisztusnak, Urannak, Istenemnek imádatom jeléül!“ Azonban a lelkiismeretes, nemes célú és kétségen kívül nagy munkáért elismeréssel vagyunk a magunk részéről is. Bs.

„Miket ne olvassunk?“ E czim alatt egy csinos fűzetke jelent meg, Székely Jánostól Kolozsvárt, melynek kiindulásául Kossuth Lajos nagy hazánkfiának az a levele szolgál, a melyet ezelőtt egy évvel a „Petőfi-társaság“ titkárához intézett volt, s a melyben kijelölni óhajtja, hogy mi az, a mitől az olvasó közönségnek óvakodni kell? Szerző ennek alapján éles és méltán megérdemlett bírálat alá veszi azon idegen és rossz irányu regényeket, melyek mai napság oly nagy keletnek örvendenek, de melyek az izlés megrontói s a léleknek a helyes útról való eltérítői. Vád alá helyezi a a divatlapokat is, különösen a boritékaikon megjelenő ferde czikkektől az anyákat, amazokért pedig a társadalmat vádolja. Mi részünkről, egyfelől azért, mert szerző állításait a tapasztalat teljesen igazolja, másfelől azért, mert tárgyát lelkiismeretesen kezeli, elismeréssel adózunk a szerzőnek s művének minél nagyobb elterjedést óhajtunk. A fűzet kapható Stein Jánosnál ára 30 kr. f.

KÜLÖNFÉLÉK.

Keshub Chunder Sen. Keshub Chunder Sen, India nagy vallási reformatora f. évi jan. 8-án alig 45 éves korában bevégezte földi pályáját. India a legnagyobb fiát vesztette el benne, kinek neve Európában is ismert és tisztelt volt. Folyóiratunk is több közleményt hozott e kiváló szellem működéséről s élete nevezetesebb mozzanatairól, melyek a Brahma Samáj, a hindu theismus legújabb történelmével szorosán össze vannak forrva. Midőn pár évvel ezelőtt „Új kijelentését“ ismertettük, nem gondoltuk, hogy nemes élete ily hamar véget érjen. Az utóbbi években sok küzdelme volt egyfelől éppen az Új kijelentésben közlött nézeteiért, másfelől pedig a társadalmi reformkérdésekben felmerült nehézségek miatt. A sok munka és küzdelem végül is kimerítette erejét s élete mintegy áldozatul esett próféta-ságának. Sirja fölött barátai és ellenségei együtt könnyeztek, érezve mindnyájan, hogy a kinek szelleme az örökkénytengerbe szállt, nagyobb volt mindannyijuknál. Ő valóban nagy ember is volt s nagy és nemes munkát végzett Isten ügyében és saját hazája érdekében, — s az ő élete nekünk is egy újabb bizonyosság, hogy a vallás, mely a lélekből merítettik, élő hatalom mindenhol és minden-

ha. Művét minden valószínűséggel az ő jeles és híu tanítványa M o z o o m d a r fogja folytatni, kire a most már általános jelentőségre emelt Brahma-Samáj mozgalomban dicső apostoli szerep vár.

A dunamelléki ref. püspökségre beadott szavazatokat febr. 5-én bontották fel. A 245 szavazatból Szász Károly kapott 111, Filó Lajos 87, Baksay Sándor 45, Fördös Lajos és Szilády Áron 1—1 szavazatot. E szerint általános többséget egyik sem nyert. Minthogy Szász Károly a bizottság elnökéhez intézett levelében kijelentette, hogy szűkebbkörű választásra magát nem óhajtja bocsátatni, mint azt korábban is kinyilatkozta, a bizottság abban állapodott meg, hogy a szavazatok eredményét a Szász Károly nyilatkozatával együtt felterjeszti az egyházkerületi elnökséghez, s egyzersmind felkéri egy rendkívüli közgyűlésnek az egybehívására a kellő intézkedés megtétele végett. Így a nagy érdeklődésével várt püspöki választásnak a kimenetele még egy darabig feszültségben fogja tartani a kedélyeket.

A hódmezővásárhelyi unitáriusok ügyével kapcsolatban, mely ügynek állásáról fennebb részletesen olvashatni, főlemlítjük, hogy az ottani ref. egyház presbyteriuma „Ujabb szózatot“ bocsátott ki hiveihez, melyben inti őket az á m i t ó k t ó l és i z g a t ó k t ó l, a kik bujtogatásaiikkal a ref. egyh. határaiba törtek. A hódmezővásárhelyi unitáriusok egyháztanácsa erre egy higgadt és alapos felfogással írott válaszban felel, s erélyesen visszautasítja a Szózat vádjait, melyeket csak türelmetlenség és gyűlölség sugallhatott s az unitárius vallásra való áttéréseket a m ű v e l ő d é s terjedésére s az unitárius vallás nemes és egyszerű hitelveire vezeti vissza. Éppen e sorok írásakor vettük még a „Hódmezővásárhely“ című lapnak egy hozzánk intézett számát, melyben Draskóczy Lajos ev. lelkész az „ő hitehagyott unitáriusai“-ról ír. Nem bocsátkozhatunk itt a cikk tárgyalásába, de annyit megjegyzünk, hogy oly fegyverekkel, melyeknek a használatát Draskóczy ur magának megengedi, alighisszük, hogy bármely kiléző lelket visszatereljen, mert azok csak a szidalmazás és a kárhoztatás fegyverei.

A vasárnap délutáni vallástanítás ekklesiáinkban mindinkább kezd ismét gyakorlatba hozatni. Közelebről Mózes Mihály toroczkói buzgó s. lelkész kezdte meg toroczkói népes ekklesiáinkban s tanítását nemcsak az ifjak hanem még az idős emberek is nagy számmal hallgatják végig. Üdvözljük ifju barátunkat s sikert kívánunk nemes munkájához.

Lowell J. Ruszel, amerikai jeles költőt s londoni nagykövetet az a kitüntetés érte, hogy közelebről a szent-andrew-i egyetemen rectornak választották Gibson képviselővel szemben. Megjegyezzük, hogy Lowell unitárius. Atyja pedig unitárius pap volt a massachusetts-i államban.

Személyi hírek. Dr. Bartók Zsigmond egyh. tanácsos, ki mintegy 30 évig volt Radnán kincstári orvos, közelebb történt nyugalmaztatása alkalmával érdemei elismerésül aranyéremkeresztet kapott. Vitalis Mihály, martonosi lelkész afia f. évi elején nyugalomba lépett.

Spears Robert, buzgó angol hitrokonunk, a „Szentháromság eredetéről a keresztény egyházban“ című művét 36,000 példányban nyomatta ki abból a célból, hogy egy-egy példányt ingyen megküldjön minden papnak vallásfelekezeti különbség nélkül, s minden újságszerkesztőnek az egyesült angol királyságban. E célja kivitelére szükséges 6000 frt összeget

egyes unitáriusok fedezték. Vajha mi is így terjeszthetnők Magyarországon Channing műveit és más unitárius műveket!

Nagy hagyomány. Angliában, Horsham városában, egy Angus nevű unitárius ember 480,000 frtot hagyott az ottani unitárius egyháznak. Ez tudvalevőleg, a legnagyobb hagyaték, melyben az unitáriusok eddigelé részesültek. Jó lenne nekünk is egy ilyen jótévő Angus, mert akkor hamar felépíthetnők Budapesten a templomot.

Miért győztek a poroszok. Midőn Hyacinthe atyától kérdezték, hogy miért győztek mindig a porosz katonák, azt felelte: „Azért, mivel mindenik egy Bibliát vitt a pakkjában.“

Egy jó pap. Cudworth Wilmos, bostoni unitárius papnak, ki a szószéken, imádkozásközben halt meg, oly nagy temetése volt, melyhez hasonlóra nem emlékeznek. Boston városa — írja egyik lap — ez alkalommal nem a tudomány, nem az ékesszólás elismerése iránt róttá le a tisztelet adóját, hanem a valódi jószág iránt. Cudworth nem tünt ki, mint író, tudós vagy híres szónok; nem szerepelt gyűlésekben, s mégis rendkívül nevezetes ember volt. Ő csupán papi kötelességének élt 32 évig a szó nemesebb értelmében. Ekklezsiájának s környezetének bálványa volt jótékonyágáért s nemeslelkűségéért. Vasárnapi iskolájában 7—800 gyermek járt, kiket ő maga tanított. E nemeskeblű ember példája arra tanít, hogy nagy tehetség nélkül is végtelen sokat lehet használni a társadalomnak, ha ki-kí azt a kört, melybe az isteni gondviselés helyezte, hiven betölti, s egyszersmind a hálás elismerést is kivivhatja önmagának jósága által.

Gyász hírek. Nagysolymosi Konecz Lajos, volt országgyűlési képviselő és kir. táblai bíró, életének 75, házasságának 38-ik évében mult évi dec. 21-én jobblétre szenderült. Az elhunyt a mellett, hogy a közélet terén is hűn szolgált, munkásságával mint családfő is egyike volt a jobbakknak. Az egyházunkban oly fényes nevű Konecz Jánossal közeli rokonságban állott. Halálát nejjén és gyermekein kívül testvére Konecz György, nagyborosnyói birtokos fájlalja legközelebbiről. — Maroscügödi Pap Alajos, udvari tanácsos és nyug. magyar kir. semmitőszéki bíró, élete 73-ik évében mult évi dec. 31-én megszűnt élni. Az elköltözött néhai neje Füzi Eszter utján szoros rokonsági összeköttetésben volt Füzi János kolozsvári unitárius lelkész és tanár családjával. E házasságból több gyermekei is származtak: Pap Ágnes, özv. Farnos Elekné, Dr. Pap Samu, Pap Eszti, Dr. Boér Jenőné és Pap Farkas. Kitünő hivatalnok és munkás családapa volt s mind a mellett is, hogy nem tartozott egyházunkhoz, ügyei iránt igen érdeklődött s folyóiratunknak állandó pártfogója volt. — Néb Mária, a kolozsvári nemzeti színház egykori komikai tagja, f. évi jan. 17-én, életének 85-ik évében jobb létre költözött. Ő egyike volt a legjelesebbeknek, a kik a magyar művészet egén e száz elején tündököltek. Halála első sorban egyh. tanácsos Sárdi József nejjét, sz. Nemes Borbárát érintette fájdalmasan, kinek a néhai nagynénje volt. Temetése nagy részvét közt ment végbe, unitárius szertartás szerint. — Kozma Elek datki lelkész afa f. évi jan. hó elején rövid betegség után meghalt. Adatok hiányában, melyeket közelebb ismerős lelkészársaitól vártunk volna, csak annyit jegyezhetünk fel róla, hogy több helyen lelkészkedett s nőt és egy fiat hagyott hátra — Gyulát, ki Budapesten polgári isk. tanár. — Séra Elek, deésfalvi mester, csakugyan január hóban elnyugodott. Béke poraikon!

A szerkesztőség postája.

Jékey Aladár urnak. Teke. Szives köszönet a szép költeményért. Adni fogjuk, csak társat várunk neki. — Rédiger Géza urnak Szabéd. Éppen onnan. — Péterfi Albert urnak, Bánát-Lippa. Mikor üdvözölhetjük a többi iskolatársakkal együtt? Ne késsék.

ARANYKÖNYV.

Gróf Teleki Miklósné, szül. Simény Klára nagybecsü adománya.

Budapest, febr. 10. 1884.

Budapesti unitárius egyházközségünk kebli tanácsának közelebbi ülése valóságos örömnünneppé vált, felolvastatván gr. Teleki Miklósné, Sárdi Simény Klára urhölgy ő nsgának kegyes adomány, illetőleg alapítvány-levele, a mely szerint a nemes grófnő ő nga a Budapesten építendő unitárius templom javára 800 forintot, és az állandó kepealap javára 200 forint alapítványt tenni, s mindkét összeget 1000 ft o. é. beküldeni méltóztatott.

Tán mondanom se kell, hogy e nagybecsü adományért a nemes lelkü grófnő ő nsgának a tisztelet és hála legmelegebb hangján tartott köszönőirat küldetett, s ez adomány „aranykönyvünkbe“ megörökítettett.

Nem óhajtanám e nyilvános közléseimmel az emelkedett lelkületü grófnő ismert szerénységét megsérteni, és jutalomként sem akarnám feltüntetni legmelegebb elesmerésünket, mert hiszen, mindannál, a mit a nyelv és érzés ereje az ajakra küld, értékesebb jutalmat bir ő nsga saját kebelének megnyugtató tudatában.

De nem tehetek róla, kifejezést kell adnom, hogy a mig e nemes cselekvény egyfelől életanubizonyosság arra, hogy korunk kiválóan materialisticus iránya mellett is meglehet őrizni az emberi kebel nemes tulajdonait, s azok közt a vallás szent hitelvei, s az egyház iránti hűséget; másfelől e nagybecsü adomány, belénk, mint a budapesti unitárius egyház tagjaiba, a kik tán egyéni erőnket felülmuló vállalatba kezdtünk, új erőt önt s új tápot ad azon hitünknek, hogy a nemes és igaz ügynek elesnie nem szabad, a mellett újabb remény gerjerd fel bennünk arra nézve is, hogy e fényes példa láttára a követés nemes ösztöne felébred egyházunk azon tagjaiban is — kik még eddigelé némák maradtak aláírási felszólalásainkkal, jó vállalatunkkal szembe. Ugy legyen!

Hajós János,

a budapesti unitárius egyház
főgondnoka.

A n.-teremi templom kijavítására adakoztak.

Második közlemény.

Kolozsvárról: Dr. Brassai Sámuel 25 ft. Nagy Lajos 5 ft. Id. Lászlóczy Péter 5 ft. Szabó Mózes 5 ft. Kovács János 3 ft. Özv. Kriza Jánosné 2 ft. Simén Elek 5 ft. Özv. Gálfalvi Imréné 10 ft. Boros György 5 ft. Ürmösi Lajos 10 ft. Budapestről: Hajós János 5 ft. Végh József 4 ft. M. Farkas Sándor 2 ft. Derzsi Károly 5 ft. Ürmösről: Gálfalvi István 5 ft. Deésfalváról: Járai Róbert 5 ft. Abrudbányáról: Dr. Nagy Károly 4 tallér, ért. 8 ft 50 kr. Dr. Nagy Károlyné 5 ft. Árkosról: Kiss Mihály 5 ft.